

A Little Paradise

(kaksitoista askelta hiljaisuuteen)

You may climb these mountains,
You may look down on everyone
But you'll never find your place in the sun
(The Triffids: Place in the Sun)

Klo 9.02

Elokuun viidestoista oli omituinen päivä. Kun mies heräsi, hän huomasi, että ilma oli lämmin ja kaikkialla vallitsi outo, äänetön tunnelma. Hän raahautui poikkeuksellisesti suoraan parvekkeelle, ja kun hän kuunteli autojen ääniä, ne tuntuivat tulevan ikään kuin vaimennettuina, pumpulin lävitse. Kaduilla ihmiset hälisivät normaaliin tapaansa, mutta heidän äänensä näyttivät katoavan tyhjään, niin että loppujen lopuksi miehen olo oli kuin mykkäelokuvaa katsellessa. Tuona päivänä maa ja taivas oli verhoutunut untuvanpehmeään ja lempeään usvaan, jota mikään olento ei päässyt pakoon. Ulkonaisesti mitään usvaa tahi utua ei silti ollut näkyvillä.

Klo 9.10

Mies kuuli parvekkeelta puhelimen sirinän. Vaikka hän oli vielä pöpperöinen, hän riensi tunnollisuudesta vastaamaan. Mies tiesi, että jos näytössä törröttäisivät sanat ”tuntematon numero”, olisi soittaja puhelinmyyjä. Ne soitot pommittivat häntä yleensä neljän jälkeen iltapäivällä, eikä hän nykyisin enää vastannut niihin. Nyt puhelin näytti numeron muttei nimeä, siispä kyseessä ei ollut kukaan arkituttu. Mies päätti riskeerata.

”Haloo.”

”Huomenta, täällä Marko Isokoski RJR-henkilöstöpalvelusta. Teillä on ollut työnhakuilmoitus sisässä meidän firmassamme. Yksi mahdollinen paikka on avautunut.”

”Jaaha.”

”Mikä tilanne teillä on?”
”No... Ei minulla työtä ole.”
”Se on vihannesten keräily- ja kuljetustyö. Työaika alkaa aamulla neljältä, tehtävänä on kantaa jos jonkin sortista vihannesta kuorma-autoon ja käydä kuskaamassa niitä ympäri maakuntaa. Teillähän on C-ajokortti?”
”Joo... Paitsi ettei minulla ole käytännön kokemusta.”
”Mitä luulette, onnistuuko ajo?”
”En tiedä, kai maar.”
”Ja muuten? Miltä kuulostaa?”
”Entä työaika?”
”Kahdeksan tuntia periaatteessa. Jos saatte kierroksen rava-kammin jaloista, pääsette aikaisemmin. Työ alkaa pikapuoliin.”
”Aha.”
”Miten on?”
”On kumminkin sen verran iso päätös, etten kykene heti tekemään. Sopii mietiskellä.”
”Saanko kysyä, mistä kiikastaa?”
”Ei mistään erityisestä. On iso päätettävä. On mahdollista, että löytyy passelimmin omalle luonteelle sopiva paikka.”
”Kuinka kauan olette olleet työtön?”
”Yli vuoden.”
”Jos aina odotatte finimpää ja finimpää, siinä käy niin, ettette ikinä löydä mitään.”
”Missäpäin työpaikka on?”
”Kymmenen kilometriä keskustasta, maaseudulla.”
”Sinne pitäisi päästä jollakin.”
”Nykyään työpaikan pitäisi olla oven vieressä. Ennen miehet olivat rautaa ja niin edelleen. Onko tuttu?”
”Tässä on sellainen asianhaara, että olen kehitellyt jotakin. Olen värkännyt novelleja omaksi ilokseni. Ajan myötä harrastus voi puhjeta kukkaan, myös taloudellisesti.”

”Novelleja? Se on oma ratkaisunne. Tässä on todellista työtä ja rahaa tarjolla. Tarjouksia ei pompi loputtomasti eteen.”

”Minun on pohdiskeltava kysymystä.”

”Niinpä niin. Soittakaa tänne, kun saatte pohdiskeltua! Tämä viedään käsistä, jos aikaillette!”

”Jep. Palataan asiaan. Ei muuta?”

”Palatkaa asiaan!”

”Jep.”

En takuulla soita enää, mies ajatteli, idiootti äijä.

Klo 9.25

Mies pesi kasvonsa, veisteli partansa halpaterällä ja rupesi mutustamaan aamiaista — myslä, kananmuna, Emmentalia ja oranssi-kuorisia hedelmiä, joiden lajiketta hän ei tunnistanut. Satsuma, mandariini, klementiini, jaffariini — kuka niistä otti tolkun? Radioherätys kytkeytyi päälle, toosa täytyi käydä sulkemassa. Puhe-
lin sirisi toistamiseen, sisko aloitti ahdistelunsa vakioaikaan.

”Mitä markkinointipäällikkö?” mies kysyi.

”Sinusta on kysymys.”

”Minusta?”

”Sinun vänkäämisestäsi. Mitä koetat ajaa takaa?”

”Ajaa takaa?”

”Älä leiki tyhmää. Isä ja äiti eivät jaksa naputtaa sinulle, ovat kyllästyneet. Siksi minä yritän välillä. Kaikkensa he ovat sinun eteesi tehneet, mutta katsot voivasi elää miten tahansa.”

”Minulla on tämmöinen vaihe.”

”Tämmöinen vaihe! Kaikki tietävät, ettei se johda mihinkään. Isä antaisi firmasta työtä, kuten on aina luvannut, ylimielisyyksissäsi et ole hänen apuaan kelpuuttanut. Mitä siitä seurasi, kun perustit oman toiminimesi? Ei mitään. Et sinä meillä luonnollisesti päälliköksi heti pääse. Alhaalta aloitat ja nouset tikkaat, noudatat

esimerkkiäni.”

”Olen elantoni ansainnut. Kaikille eivät sovi samat kuviot...”

”Entä nyt? Nyhdät päivärahaa! Kuinka kauan kehtaat elää yhteiskunnan varoilla? Koko elämäsi?”

”Miten elämä lutviutuu...”

”Tämä kirjoitusjuttu, mitä lapsellista touhottamista, mikä järjetön viritelmä! Sinä kuljet pilvissä! Oletko lukion jälkeen kirjoittanut mitään?”

”Lukiossa olin hyvä kirjoittaja. Muut kiinnostukset astuivat tilalle...”

Mies ajatteli, että se oli vale, lukiossa innostus oli sammunut, kun opettajat olivat räpsäyttäneet aineista liian kehoja numeroita. Sitä ei tohtinut sanoa siskolle, ei tämä voinut muistaa.

”Käytä älliäsi, hyvä mies!” sisko sohausi. ”Siitä on viisitoista vuotta aikaa. Mitä luulet osaavasi tehdä? Jos vertaat Simoon, hän oli erityislahjakkuus ja alkoi laulaa jo lapsena. Myös kirjallisuuden ammattilaiset ovat pohjustaneet uraansa koko ikänsä, lukeneet ja kirjoittaneet ahkerasti, siitä huolimatta harva tienaa edes siedettävästi. Sinun ratkaisullasi ei ole todellisuuspohjaa.”

”Se on itänyt...”

”Itänyt? Ihmeellisiä sanoja.”

”Eivät kaikki elä elämäänsä massasapluunalla. Minulle sopii asteen luovempi...”

”Usko, mitä uskot. Kukaan muu ei usko. Älä ruikuta myöhemmin, kun masennut siitä, ettei yritelmilläsi ollut siipiä. Jotain koulutukseesi sopivaa keksimme, typerä olet, jos et mahdollisuutta hyödynnä. Isä on salaisesti toivonut, että mahdollisimman moni meistä työskentelisi täällä, vaikkei ole lausunut toivettaan julki. Vielä ei ole myöhäistä.”

”On luovittava oman tuntemuksensa mukaan...”

”Luovi sitten! Ei sinun kanssasi pysty puhumaan, sinulla ei ole konkreettista perustaa filosofiallesi! Epämääräisiä ’tuntemuksia’.

Ei kukaan pohjaa elämäänsä 'tuntemuksille'. Yhteiskunta ei operoi sillä tavalla.”

”Yhteiskunta on oivallettava pohjamutiaan myöten...”

”Höpön pöpön. Minä en jaksa puhua kanssasi enempää. Jos haluat tuhota elämäsi, tuhoa. Muitakin vaihtoehtoja on.”

”Kiitos huolenpidosta.”

”Kiitos ja hyvästi!”

Rakas siskoni, mies mietti ja mutusteli aamiaisensa loppuun.

Klo 9.57

Mies istui pöytä-PC:nsä ääreen ja luki sähköpostit sekä Helsingin Sanomien ilmaisuutiset internetistä. Sen jälkeen hän avasi Wordin ja uppoutui uusimman novellinsa viimeistelyyn.

Klo 10.39

Mies silmäsi näyttöruudun kelloa. On lähdettävä, hän ajatteli, parikymmentä minuuttia aikaa. Mies loi parvekkeen ovelta katseen elokuiselle taivaankannelle. Kesä oli ollut kolea ja tihkuinen, nyt kirkkaansinistä taivaanlakea vasten lipui hitaasti ja arvokkaasti pieniä pilviä. Hän sai kiinni hassusta mielikuvasta, pilvet muistuttivat vedessä uiskentelevaa kalaparvea.

Mies puki yllään lyhythihaisen kauluspaidan ja harmaan kesäpusakan. Hän talutti pyöränsä varastosta ja läksi ajamaan, ilma tuntui vastaanottavaiselta ja pehmyeltä. B-rapun takaoven vieressä seistä jökötti Niemisen rouva, mies pysähtyi.

”Mitä poika?” rouva kysäisi.

”Ei mitään. Olen menossa kaupungille.”

”Jassoo. Aina menossa. Onko sinulla nainen siellä?”

”No ei... Työvoimatoimistoon.”

”Niin, sinulla on se. Mikään ei estä opettelemasta uutta ammattia, ei ole vaikeaakaan. Minun myyjätyttäreni valmistui sairaanhoi-

tajaksi männä vuonna. Hae opiskelemaan, hus hus!”

”Joo.”

”Miksei sinulla naista ole? Tuollainen nuori jäpikkä, hyvännäköinen.”

”Tavallisen näköinen, jos sitäkään, nuoruus ohi.”

Rouva meni toviksi sanattomaksi ja jatkoi: ”Kun minä olin tyttöhupakko, halusin koko ajan pajata ja suukotella miestäni. Jos olisin pudottanut herneen pulloon jokaista kertaa kohden, kun lemmimme, pullo olisi vuoden aikana täyttynyt suuta myöten. Näin on vissi!”

”Joo. Hiipuiko tahti vanhempana?”

Rouva kurtisti kulmiaan, siirtyi istumaan tamppaustelineen reunalle ja ehdotti hetken päästä: ”Tule tänne pakisemaan.”

”Ei, minun täytyy polkaista työkkäriin tai hukka perii. Toinen kerta sitten. Terve!”

”No mene, mene.”

Tuo naapurin rouva on mukiinmenevä, mies ajatteli kurvatesaan Cecilian ja bussipysäkin vierestä pyörätielle, kopi-kopi.

Klo 10.57

Työvoimatoimiston ovi nökötti pienen töppäreen jälkeen, numerossa 23 A, oven eteen oli loihdittu kapea tila pyörille.

Mies nousi hissillä kolmanteen, kulki avoimesta ovesta, ilmoitautui ruskeatukkaiselle asiakaspalvelun naiselle, joka ohjasi hänet odottamaan. Kului kaksi minuuttia, kunnes oven avasi nelikymmenvuotias miesvirkailija, aavistuksen tukeva, jähmeän leppoisa.

Mies kätteli virkailijan ja istui alas. Mahtaako olla valmistunut alalle vai onko ajautunut vahingossa, mies pohti, työvoimaneuvojien virkoja on jatkuvasti haussa.

”Eli käydään nopeasti tilanne läpi”, virkailija aloitti. ”Olet ilmoittautunut vähän yli puoli vuotta sitten. Alussa oli karenssi,

koska olet ollut poissa työmarkkinoilta ilman hyväksyttävää syytä. Sinulla on datanomien koulutus ja kokemusta siitä joltisesti, olet toiminut myös yksityisyrittäjänä. Ja haet alaasi vastaavaa työtä, osapäiväinenkin käy. Täsmääkö?”

”Kyllä.”

”On hurahtanut puoli vuotta eikä paikkaa ole löytynyt. Pitäisi yksityiskohtaisemmin miettiä, mitä suunnittelemme sinulle, esimerkiksi lisäkoulutusta. Oletko hyörinyt omatoimisesti mahdollisuuksien perässä?”

”Lähinnä katsellut ilmoituksia.”

”Meidän kaupungissamme ei tavattomasti ATK-alan paikkoja vapaudu. Puoli vuotta sitten sinulla oli eri työvoimaneuvoja. Saanko kysyä tarkemmin, mitä olet ylipäättänsä tehnyt? Olit ennen työvoimatoimistoon ilmoittautumista kuukauden jos toisenkin poissa markkinoilta.”

”Ai päivisin?”

”Päivisin ja yleensä.”

”No en tiedä... Olen kirjoitellut...”

”Kirjoitellut?”

”Niin, novelleja”, mies ilostui. ”Olen väsännyt muutamia kertomuksia ja ajattelin, että niistäkin voisi henkensä pitimiksi ansaita muutaman lantin.”

Virkailijan katse muuttui silmänräpäyksessä kiinnostuneesta synkeän byrokraattiseksi ja hän lausui matalalla, monotonisella äänellä: ”Tästä tulisi tehdä selvitys.”

”Selvitys?”

”Sinä olet työttömänä työnhakijana täällä. Ei vaikuta siltä, että yrität suhtautua vakavasti hakuprosessiin, jos samalla kynäilet ja kuvittelet tienaavasi tuotoksillasi.”

”Kai harrastuksia saa olla?”

”Tämä on kiikun ja kaakun. Jos oikein pilkun päälle viilaamme, tulisi tehdä selvitys. On eri asia tehdä jotain, mistä ajattelee tah-

koavansa tuohta, kuin harrastaa vaikka varjoliittoa.”

Molemmat vaikenivat.

”Jos henkilökohtaisesti tunnustan, hyvä, että jotain näperrät”, virkailija armahti. ”Menkään yhden kerran sormieni läpi, mutta tästä eteenpäin sinun on syytä aktivoitua työnhakuprosessissa.”

”Pukkaa minut hallinnon tietokantaan pelkästään osapäiväisen työn hakijaksi.”

”Ei sinun tämän huomautukseni takia tarvitse — . Tietänetkö, että tuet loppuvat kokonaan, jos haet vain osa-aikaista?”

”Tiedän. Läjäytä sinne se osapäiväinen.”

”Tuupataan sitten, tuupataan sitten. Tästä päivästä eteenpäin?”

”Kyllä. Eikä tarvitse sopia enää tapaamisia?”

”Jos erikseen pyydät, voimme sopia.”

”Ei tarvitse. Tämä on selvä kuin pläkki.”

Mies nousi seisomaan ja kätteli virkailijan, joka sovitteli: ”Ei siitä selvityksestä kannata pulttia...”

”Kyllä, kyllä, näkemiin!”

”Hyvää jatkoa.”

Saatana, kiroili mies mielessään, aina onnistuvat iskemään.

Klo 11.25

Reima oli tuiki odottamatta lähettänyt tekstiviestin illalla ja informoinut oleilevansa kaupungissa. Mies laskeutui rappuset, pölähti pihalle ja otti yhteyttä Reimaan. He sopivat kohtaamisesta.

Mies talutti pyöräänsä jalkakäytävällä pienen kumpareen päälle, mistä kääntyi oikealle Kauppiaankadun loivasti alas viettävään ahteeseen. Hän jätti pyöränsä hiekalle puistonkulmaukseen pyöräryppään reunalle ja lähti talsimaan katua eteenpäin.

Tuossa on kebab-paikka, jossa on kosovolainen työssä, mies tuumi, minä haluan tuntea yhden kosovolaisen tytön, joka ei halua tuntea minua. Turkkilainen vihannespide on yksinkertainen, kelpo

ruoka. Kiinalainen ravintola, neutraalia vaatimattomuutta. Tien ylitys on tukala kohta.

Torinlaita kerää nuorisoa. Taannoin yksi juippi lähestyi ja tivasi: ”Käytkö ostamassa tupakkaa minulle?” ”Ei”, äsähdin. ”Ei siten!” hän räjähti silmät kipunoiden. Hänen suhteellisuudentajunsa oli kadonnut: julkesi kimpaantua vanhemmalle ihmiselle, joka ei taipunut juoksupojaksi.

Miksi törmään joka paikassa humalaisiin ja avunpyytäjiin, miksi he minua kiusaavat? Olen monasti kävellyt kaupungin kadulla — edessä ja takana katras ihmisiä — kun kadunkulmassa partioiva kampanjoija katsoa möllöttää minua kaukaa ja rynnistää luokseni heidän keskeltään. ”Päivää, saanko häiritä ja esitellä toimintaamme?” ”Olen työtön.” Se ei kuunaan auta. Hän jatkaa, ilman että leveä virne värähtääkään: ”Ei tämä kallista ole. Meillä on kampanja. Sitä paitsi voit maksaa osissa.”

Samaan aikaan vierestä suhahtaa yrmeä miljonääri, jonka kimppeen kampanjoija ei koskaan hyökkää.

Hiljattain pankkitilini saldo kosketti yksinnumeroista lukua. Avustustyöntekijä soitti ja pyysi tukemaan katulapsijärjestön toimintaa tilaamalla pinssejä. ”Tällä kertaa ei kiitos”, täräytin. Nainen närkästyi ja tuohtui pahanpäiväisesti; hän oli tottunut siihen, että jokainen suostui.

Miksi syyllistetään sitä, jolla ei ole?

Edes kotona en ole rauhassa, vaan ovella häiriköi eilen puolalainen taulutyttö, tänään Jehovan todistaja -rouvat, huomenna päälleikävä reppuri ja ylihuomenna asiallinen tutkimushaastattelija.

Kaikki ovat vaatimassa, haluamassa, pyytämässä. Ihmisestä on kehittynyt hyödyke, josta kuluttajat haluavat leikata oman viipaaleensa. Joudun tuottamaan kaikille pettymyksen: tätä lihaa ette leikkaa. En hyödytä ketään, en kiinnosta ketään. Yhteiskunta on ihmisten kauppapaikka, jossa ihmisellä on vain markkina-arvo. Inhimillisenä olentona yksilöllä ei ole ensinkään merkitystä.

Klo 11.32

Mies sivuutti linja-autoaseman ja pikantit pyörätelineet, ylitti kadun, kulki lyhyen matkaa vasemmalle ja astui kahvilaan.

Ei kuulu salin puolelta kummoisesti puheenporinaa, mies mietti, vaikka on lounasaika ja turistisesonki. Tässä eteisaulassa riisun talvella sormikkaat ja fleece-lakin, odotan hetken aikaa, ennen kuin tungen sisälle. Posket ja korvanipukat ovat silloin pyörämatkasta punaiset, tukka painunut litteään, silloin on äklön näköinen.

Miten he pystyvät olemaan ilman päähinettä kahdenkymmenen asteen pakkasessa, miten heidän päänsä kestävät? Enimmäkseen laumanuoria ja naisia, jotka tahtovat viehättää tyyllitietoisuudellaan. Kai paksu tukkakin lämmittää.

Mies askelsi portaat ja kääntyi vasemmalle korkeaan, vaaleaan saliin, jonka katosta roikkui kaksi kristallikruunua. Kassalla oli jonon tapainen. Mies etsi tasarahan. Onpa tee tyyristä, hän ajatteli, euro viisikymmentä. Toisaalta sitä on lupa ottaa useampi kupponeen samaan hintaan. Lounaan mukana tarjoavat kytkykauppana teen, hyödyllinen nippu, suhteellisesti huokeampaa. Ei ollut nälkä.

Mies kaatoi teetä suureen valkoiseen posliinikuppiin ja sipsutti isommasta salista pienempään ja portaita ulos. Terassilla istuksi kaksi vanhempaa naista syömässä piiraita.

Näin tuon kassatyön elokuvateatterissa, ajatteli mies, ihmisissä on eri tuntu työssä ja vapaalla. Tuntematon sauvakävelijä pyrähti heinäkuussa metsälammen rantaan, hölötti leikkisästi ja vuolaasti niitä näitä. Ilmeni, että hän oli toimitusjohtaja, todennäköisesti äveriäs, koska myöhemmin näin hänen huristavan vastapestyillä hopeanharmaalla M5:llä. Miten hän olisi lörpötellyt, jos olisin ollut hänen alaisensa, sotilas shakkilaudalla?

Miehen oikealla puolella avautui puisto ja edessä linja-autoaseman laiturit ja tori. Katu kulki hänen näkökenttensä yli poikittain. Myyntikojut täyttivät torin, joka kuhisi ihmisiä, ja aurinko häikäisi eteeristen pilvikerrostumien raosta. Mies hamusi aurinko-

lasit povitaskustaan ja asetti päähänsä.

Mies ajatteli Reimaa. Reima oli iso kooltaan ja näkemyksiltään, hän aiheutti mielipiteillään hämmennystä keskiluokkaisissa ihmisissä. Mies mietti, että totta puhuen heidän ystävyytensä oli omi-
tuinen sattuma, erikoinen leikkaus syiden ja seurausten ketjussa. Ja kuitenkin Reima oli ainoa ihminen maailmassa, jolle pystyi vuo-
dattamaan mitä tahansa, ilman että sai osakseen hämmästeleviä ja
kummastelevia reaktioita. Reima nappasi välittömästi aiheesta
kiinni ja ymmärsi henkisempiä liikuntoja, jos niikseen tuli.

Mitä siitä, että Reimaa leimasi hämärä menneisyys?

Klo 11.40

Mies näki Reiman raahustavan oikealta, molemmat tunnistivat toisensa kaukaa. Reima piti päätään alaviistossa, vasta aivan terassin kulmalla hän nosti katseensa ylös ja myhäili auvoisesti.

”Moorjens!” Reima venytti ja istahti. ”Oletko vielä jobless?”

”Toki toki.”

”Oletko tuuminut koodinvääntöä? Sinulla on laaja-alainen pohja ohjelmistoteollisuudesta.”

”Muistutit aikoinaan, että ’se on apinahomma’. Minulla oli kokemusta mutten ollut tähtiluokan osaja. Piskuisen kunnan luki-
ossa voi yhdeksän keskiarvolla pikkaisen erottua. Kun siirtyy ajat-
telutyön ympyröihin, huomaa olevansa keskiverto. Yhdessä ATK-
puljussa on koko talo pullollaan fiksuja ihmisiä. Siellä yksittäinen
ohjelmoija on nolla.”

”Mitä enemmän päiviä kertyy, sitä tarkkanäköisemmin havait-
see, ettei ole muita kummoisempi”, Reima myönsi.

”Jos sortuu huomioimaan koko maailmaa, käsittää massan ja
mittasuhteet. Ihmisiä jotka osaisivat ohjelmoida yhtä mallikkaasti
tai taidokkaammin, on miljoonia, kymmeniä miljoonia. Edes se ei
ole tähdellistä. Minä kompastuin muihin esteisiin.”

”Kuten?”

”Tehokkuuteen. Ohjelmistoalalla se merkitsee, että turmellaan tuotteet hopulla eikä välitetä laadusta. Huolelliseen perehtymiseen ei suoda tilaisuutta. Niillä aikatauluilla se ei käy päinsä.”

”No niin, näin se homma etenee! What can a man do?”

”Ken suhtautuu työhönsä hartaasti, ajautuu pulaan. Lähestymme villakoiran ydintä, pläjäyttäisi hiutuneiden fraasien ystävää.”

”Fanfaarit!” Reima heitti väliin.

”Todellisuus on eri maailma kuin koulunumerot. Työyhteisössä on pakko olla sosiaalinen, puhdas pöytä ei riitä. On hurmattava iloisuudella, energisyydellä, esiintymiskykyisyydellä, on sopeuduttava ryhmään ja oltava erottautumatta henkisesti. On pakko sovittaa itsensä rempseän poskisolistin muottiin. On ajettava omaa etuaan ja tarvittaessa puukotettava muita selkään. Kaikki kuuluu peliin. Ihminen joka hallitsee sosiaalisen pelin, pääsee pitkälle, vaikka aiheuttaisi sekamelskaa syvemmällä tasolla.”

”Onko pahanilmanlinnun nostattama kaaos determinististä? Yksi ystäväni muutti Jenkkeihin, pettyi ja palasi viuhuen takaisin. Hän valitti selkäänpuukottamiskulttuurin kukoistavan raadollisempänä kuin meillä.”

”En koskaan sopeutunut työelämään. Siihen urani tökkäsi. Tunsin itseni ulkopuoliseksi.”

”Etköhän paisuttele, liioittele? Jonkinlaista on immeisen tehtävä, jotta eläisi. Mitä olet kaavaillut?”

”En yhtään tiedä”, mies vastasi ja mykistyi. Epävarmasti hän paljasti: ”Olen minä kirjoitellut. Mysteeri se on, rapsahtaako kirs-tuun ikuna pennin hyrrää sitä kautta.”

”Universumin uljain romaani?”

”Novelleja.”

”Uusi Munro? Tykitän suoraan, että on käsittämättömän vaivalloista uittaa tekstejään seulan läpi. Kunpa olisit julkimo, nainen, lumoava. Et ole. Kun ihka tuntematon tuputtaa kustantajalle, teok-

sen on säkenöitävä selkeästi erottuvaa, tavallisuudesta poikkeavaa, ennennäkemättömiä uria aukovaa. Eräs Lotta fabuloi uskomattoman oivaltavia saturunoja, eikä sillä ole ollut jakoakaan kustantajalle. Novellit ja runot. Erittäinkin ne jäävät lojumaan kauppojen hyllyille ja kustantajien varastoihin.”

”Joo-o.”

”Sinuna en maalailisi huomisesta muuta kuin ahdinkoa.”

”Mitä tuohon voi virkata.”

Kookas pilvi peitti auringon kuin kiinni vetäytyvä esirippu näyttelijän. Mies riisui aurinkolasinsa. Kaksi huonovointisen näköistä varpusta pyöriskeli jaloissa murusia etsiskellen. Miehen ajatus löi tyhjää.

Klo 12.01

Reima ei malttanut jättää työstä vatvomista sikseen. Hän keskitti katseensa ylös taivaalle kuin lukien näkymätöntä totuuden kirjaa ja tokaisi: ”Kuuntele.”

”No.”

”Kirvesmies. Carpenter.”

”Elikkä timpermanni.”

”Kädentaidot ovat arvostettuja taitoja. Olen vakuuttunut, että missä tahansa kunnassa on paikka kirvesmiehelle. Tuntematon kysyy, mikä olet miehiäsi. Timperi kerää takuuvarmasti sympatiat puolelleen. Naiset lämpenevät kummasti miehelle, joka osaa rakentaa kodin armaalleen. Jos vihjaat olevasi ohjelmistosuunnittelija, puolet ihmisistä kääntää nokkansa toiseen suuntaan. ’Ai sellainen.’ Kova arvonalasku on kohdannut tietojenkäsittelyä.”

”Viisauden sanoja, oi loistokas guru!”

”Jos sittenkin kuitenkin joutuu kortistoon? Timpuri-Matti, enoni, tohti kiskoa ansiosidonnaista ja pystytti rauhassa perheelleen uhkean omakotitalon, lähes kastellin. En tarkoita yritystä, joka on

tärvellyt kauniin sanan. Matti ei edes yrittänyt hakea jopia. Kun asumus oli kasassa, se etsi työpaikan.”

”Joillakin kaikki onnistuu, kaikki toimii, kaikki loksahdaa”, mies nälväisi katkerasti ja lisäsi sisäisen tuomarinsa käskystä: ”Osoita empatiaa, älä kateutta.”

”Vaihtelevat kohteet, raitis ulkoilma”, Reima jatkoi.

”En ole käytännön mies.”

”Oppii tunarikin kisälliksi, jos opetetaan”, Reima intti.

”Kirjoittaminen on lähempänä sitä, mitä olen. Onko se täysosuma, en tiedä.”

”Hapuilee haparoi. Osuuko sokean kanan nokka hippuun?”

”Jaa-a, ratkaise sinä tämä. Valaise eksyneen tietä.”

”Kirjailijaksi ryhtyminen on uhkapeliä. Tosiasia. Liisteröi varoitus selkäyttimeesi.”

”Kamujulisteeksi valikoin eilisen pettymykset. Kiitos kannustavista neuvoista.”

”You’re welcome!”

Molemmat nauraa hörähtivät.

”Maittaako opiskelu?” mies kohdisti keskustelun Reimaan. ”Hellittelekö sitkeää toivetta saattaa luvut päätökseensä?”

”What can a man do?”

”Kun valmistut, olet neljäkymmentä. Riennät hakemaan töitä ja haastattelijat kysyvät, mihin kadotit viisitoista vuotta. Työkokemus mansikkapelloilta.”

”Kiitos, älä muistuta. Tässä vaiheessa tähtään yksinkertaisesti papereihin. Sen jälkeen arvioin tilanteen.”

Tuolinjalat raapivat kivilaattoja, kun miehen takana seurustelevat rouvat nousivat ylös. He lipuivat terassin poikki ja yhtyivät jalkakäytävän ihmisvirtaan. Tarjoilijatyttö laskeutui askelmat ja keräsi naisten kupit, aluset ja asetit. Tytön hajuveden suloinen, raikas tuoksu leijaili sieraimiin.

”Nam”, Reima kuiskasi.

Klo 12.22

Mies tutki taivasta arvioivasti. Ripsauttaako vielä sateen? Hänen mieleensä johtui se, mitä hän oli punninnut viime aikoina.

”Mitä sanot tästä ajatelmasta?” mies tohotti. ”Ihminen hakee elämältään yhä enemmän. Kun hän on saavuttanut yhden rajapyykin, hän tähtää seuraavaan. Tavoite on kullanarvoisempi kuin toiminta.”

”Olkaa hyvä ja jatkakaa”, Reima hätisti.

”Toinen lähestymistapa. Ihmisellä on mielenkiinnon kohde. Hän ei välitä tuon taivaallista, mihin se johtaa ja menestyykö hän. Ihminen toimii. Löytää alati tuoreita näkökulmia intohimoonsa.”

”En väitä vastaan.”

”Ihminen rupeaa opiskelemaan. Valmistuu ja luulee olevansa jotakin. Seuraavaksi on hankittava työpaikka ja rahaa. Ei riitä sekään. Hänen on noustava hierarkiassa päästäkseen käsiksi mammonaan ja valtaan.”

”En väitä edelleenkään vastaan.”

”Toisella ihmisellä on intohimon kohde. Hän ei noteeraa valmistumista, ei toimen saamista. Kiinnostaa, kiinnostaa. Väliäkö rikkauksilla ja maineella? Kituuttaa nälkäpalkalla elämänsä, ei ole onneton eikä...”

”Tuo kuulostaa ortodoksiselta kutsumusfilosofialta”, Reima keskeytti, nosti kätensä ylös, tähyisi latvusten suuntaan ja julisti hartaasti kuin pappi: ”Jokaisella on maan päällä tehtävä, jonka luo Jumala on johdattava Teidät ja joka on tekevä Teidät ikuisesti onnelliseksi.”

”Jaa, siitä en tiedä hittojakaan.”

”Ei jakseta jauhaa noita näitä. Olen mietiskellyt pääni kipeäksi viime vuosina, turhaan. Krishnamurtit ja Tollet. Yhtä tyhjän kanssa, eivät tehoa.”

”Aha.”

”Sitä paitsi, etkö ollut kiinnostunut ohjelmoinnista?”

”Olin, olin.”

”Haa, tässä sitä ollaan. Olit kiinnostunut ja lopetit siitä huolimatta. Puhuit itsesi pussiin, theoretician!”

”Ohoh, kävi vanhanaikaisesti. Miten muotoilisin tämän? Koodaus ei johtanut tunteeseen, että haluan viettää loppuelämäni sen parissa. Taitotieto oli riittävä, elätelin unelmaa, että kehitän oman ohjelmani. Tuoteidea ei koskaan hahmottunut. Tulkitsin sen umpikujaksi.”

”Entä palkkatyö?”

”Olin kyntänyt palkollisen ja alihankkijan saran loppuun. Projektipäälliköksi minusta ei ollut.”

”Entä jos kirjoitusnoste lopahtaa?”

”Siinä se, siinä se. Miksipä ei lopahtaisi, miksipä en tylsistyisi rustailuihini? Olen menettänyt täydellisesti luottamukseni elämään. En ajattele enää, että kyllä tämä tästä, vaan että huomenna ko polku muurautuu umpeen.”

”Alright? Alright! Olet vallan hukassa.”

”Pihalla.”

”Kehität sofistikoituneen filosofisen konseptin ja päädyt syvälisten koukeroitten kautta johtopäätökseen, ettei malli tosiasiallisesti ratkaise hevon paskaakaan!”

”Niinpä taisi käydä.”

Molemmat purskahtivat hekottamaan.

Kassatyttö ilmestyi portaiden yläpään katsastamaan terassin tilanteen. Mies vinkkasi häntä noutamaan teekupin. Kun tyttö lähestyi, Reima ojentautui kohti ja nuuhki voimallisesti kuin koira lyhtypylvään juurta.

”Kukkainen vivahde, freesiaa ja ehkä liljoja, eikö totta?” Reima laukaisi.

Tyttö rupesi kihertämään.

Klo 12.45

Mies seurasi katseellaan, kun Reima löntysti kadulle, kääntyi oikealle, jatkoi isolehtilehmusten ohi ja hävisi näkyvistä puiston toisella puolella siintävän baarinkulmauksen taakse. Tänään ei ole enää mitään pakollisia kuvioita, mies mielti, otan lunkisti ja lepuutan aivojani. Rokulipäivä, Hyryn aihe.

Pyöreä pöydänkansi on kivistä ja siihen on maalattu valkoisia neliöitä. Istuimen selkänoja on muovipunosta ja runko terästä. Näin kirjoittaisi Hyry. Minä en osaa.

Mies nousi tuolilta, ylitti kadun ja puikkelehti kojujen ja ihmisvilinän läpi torin laidalle, syrjemmälle. Hän istahti leveälle puistonpenkille eikä ajatellut. Viereisellä penkillä istui kuusissakymmenessä oleva mies, jolla oli jalassaan likaiset, risaiset kengät ja tahraiset, puntinsuusta repaleiset housut. Hänen tukkansa oli pitkä ja takkuinen mutta hänen kasvonsa olivat ylväät, kuin patsaalla. Hänessä oli sellaisen ihmisen eheyttä ja välinpitämättömyyttä, jollainen elää yhteiskunnan ulkopuolella.

Vasemmalta tuli näkyviin perhe — isä, äiti ja seitsenvuotias tyttö. Tyttö osoitti katulampussa roikkuvia pelargonioita ja huudahti: ”Katsokaa, kuinka ihania kukkia!” Punaiset, pallonmuotoiset kukka-asetelmat levittäytyivät torin laidasta laitaa. Kun tyttö pääsi seuraavan katulampun kohdalle, hän huudahti: ”Katsokaa, kuinka ihania kukkia!” Vanhemmat nauroivat.

Vasta hetken päästä miehestä vaikutti siltä, kuin sumu olisi hälvennyt hänen päästään. Hän kiinnitti huomionsa kukka-asetelmiin ja havaitsi, kuinka viehättäviä ne todella olivat. Samalla hetkellä kaupunki heräsi näynomaisesti eloon.

Mies oli tietoinen ohi kävelevistä ihmisistä, autojen ja skootteiden äänistä ja lokkien kirkunasta. Lapsi ilakoi välittömästi vain

sillä tavalla, kuin kokemuksista vapaa voi. Levollisella hetkellä tuuli suhisi puistolehmuksissa. Kaikki tapahtumat tuntuivat saavan alkunsa äärettömästä hiljaisuudesta. Tuo luominen lävisti koko torin eikä ainuttakaan ihmistä ollut olemassa. Siitä huolimatta jokin virtasi koko ajan.

Mies oli hetken aikaa hiljaisuuden sisällä, osa sitä. Sitten hän siirtyi sen ulkopuolelle, missä kaikki latistui arkiselle tasolle.

Klo 13.13

Kuka meistä on onnellisin, mies ajatteli. Vanhus, joka porskuttaa vakaasti kinttopolkuaan vailla maallisuuden taakkaa eikä ymmärtäisi sanaakaan, jos hänelle esitelmöitäisiin ”vaarallisesta syrjäytymisestä”? Isä ja äiti, joilla on tavaroita ja asioita ja jotka kasvatavat lapsensakin keskiluokkaiseksi? Vaiko tyttö, jonka mieli on vielä siinä määrin viaton, että hänellä on kyky kuunnella ja katsella todellisuutta uusin silmin?

Jos pystyisin elämään sisäisen kukoistuksen hetkeä tunnista tuntiin, päivästä päivään, eläisin paratiisissa. Ei niin, että maailma olisi paratiisi vaan oma elämäni olisi. En pysty. Kauneuden liekkiin turvaaminen näyttää yhtä mahdottomalta kuin päinvastainen elämäntapa, sopeutuminen yhteiskuntaan, mielensä hukkaaminen.

Vihaan yhtä paljon Jumalaa ja yhteiskuntaa.

Jos olen rehti itselleni, myönnän, että tunnen kaikkein eniten yhteenkuuluvuutta tuon elämän sivutielle jääneen vanhan ukon kanssa. Hän on ihminen, jolle ei ole olemassa paikkaa meidän keskuudessamme ja joka ei sitä erityisemmin kaipaa. Ja juuri sitoutumattomuudestaan, vieraudestaan, illuusiottomuudestaan hän on löytänyt ratkaisunsa.

Mieli tyytyy eikä tavoittele enää enempää ja siksi siitä huokuu luopumisen selkeys.